

HOẠT ĐỘNG ỨNG DỤNG KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TRONG SẢN XUẤT VÀ ĐỜI SỐNG Ở HUYỆN QUẢNG NINH

LƯU VĂN LỘC

Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN Quảng Bình

Những năm qua, hoạt động ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật và công nghệ vào sản xuất đã tác động tích cực đối với chủ trương chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, đa dạng hoá ngành nghề, sản phẩm, nâng cao thu nhập, cải thiện đời sống người dân các địa phương ở tỉnh Quảng Bình. Huyện Quảng Ninh là một trong những địa phương ứng dụng khá linh hoạt KH&CN vào sản xuất và đời sống một cách có hiệu quả. Nhờ vậy, từng bước làm đổi thay tích cực kinh tế nông nghiệp, nông thôn, nông dân.

Thời gian qua, mặc dù gặp nhiều khó khăn về thời tiết và dịch Covid-19 làm ảnh hưởng đến sản xuất và đời sống nhưng huyện Quảng Ninh đã triển khai thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp đưa sản xuất nông - lâm nghiệp, thủy sản, tiểu thủ công nghiệp, ngành nghề nông thôn phát triển theo hướng sản xuất hàng hóa, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, thích ứng với biến đổi khí hậu và bảo vệ môi trường. UBND huyện Quảng Ninh đã tích cực chỉ đạo các ngành chuyên môn và các địa phương tiếp tục phát triển nông nghiệp toàn diện, bền vững, phát triển sản xuất liên kết chuỗi giá trị với tiêu thụ sản phẩm trên cơ sở thực hiện cơ cấu lại ngành nông nghiệp gắn với xây dựng nông thôn mới nhằm nâng cao giá trị, hiệu quả và khả năng cạnh tranh, cải thiện đời sống của nông dân. Nhiều mô hình dự án ứng dụng tiến bộ khoa học đạt hiệu quả cao, phù hợp với điều kiện khí hậu thổ nhưỡng của địa phương và

được duy trì nhân rộng

Một trong những mô hình sản xuất kinh doanh đạt hiệu quả cao là mô hình sản xuất và chế biến tổng hợp của HTX sản xuất kinh doanh dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Bắc Tiến ở xã Hiền Ninh. Đây là mô hình sản xuất khép kín theo chuỗi giá trị sản phẩm. HTX sản xuất kinh doanh dịch vụ nông nghiệp tổng hợp Bắc Tiến đã xây dựng nhà xưởng hàng ngàn mét vuông và đầu tư máy móc thiết bị hiện đại, chú trọng đến khâu chế biến với quy trình khép kín. Do đó, sản phẩm của HTX ngày càng nâng cao cả về chất lượng và giá trị, từng bước khẳng định thương hiệu trên thị trường với một số sản phẩm chủ lực như: sản xuất và chế biến các loại nấm ăn và nấm dược liệu, sản xuất và chế biến một số dược liệu từ thảo dược như cà gai leo, nhân trần, sâm cau, lạc tiên...

Nhận thấy hiệu quả kinh tế vượt trội của việc trồng nấm nên HTX đã chọn nấm làm sản phẩm chủ lực. Việc trồng nấm hoàn toàn chủ động thời gian, độc lập thời vụ. Kỹ thuật trồng không khó, nguyên liệu trồng nấm là những phụ phẩm trong ngành nông nghiệp sẵn có như: rơm rạ, mùn cưa, thân cây gỗ, thân lõi ngô... Hiện nay, HTX đang đầu tư trồng và sản xuất các sản phẩm nấm linh chi, nấm mộc nhĩ, nấm sò, nấm rơm... Nhờ được tập huấn hướng dẫn kỹ thuật của cán bộ Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN nên kỹ thuật trồng nấm của các thành viên ngày càng được nâng cao. Sản phẩm nấm và các sản phẩm khác của HTX

ngày càng có uy tín trên thị trường, được khách hàng tin dùng. Bà Trương Thị Lược, Giám đốc HTX cho biết: “HTX Bắc Tiến đã thành lập được 3 năm. Trước đây, các công đoạn sản xuất đều làm thủ công nên năng suất và chất lượng thấp. Từ năm 2019 đến nay, HTX đã đầu tư đổi mới về trang thiết bị, máy móc, đổi mới mẫu mã, nhãn mã sản phẩm và không quên nâng cao chất lượng sản phẩm. Đến nay HTX đã có nhiều mặt hàng chất lượng tốt, được kiểm nghiệm của Sở Y tế. Sản phẩm sản xuất, chế biến của HTX rất đa dạng như các loại nấm, cà gai leo, mật ong... tiêu thụ trong và ngoài nước được khách hàng tin dùng. HTX luôn chú trọng đến chất lượng sản phẩm để mang lại sức khoẻ cho mọi người”.

Đề đa dạng hoá cây trồng vật nuôi, được sự hỗ trợ của Sở KH&CN Quảng Bình, huyện Quảng Ninh đã thực hiện nhiệm vụ KH&CN liên kết “Trồng thử nghiệm cây măng tây xanh trên vùng gò đồi huyện Quảng Ninh”.

Nhiệm vụ được triển khai thực hiện từ tháng 4/2019 đến tháng 6/2020 với diện tích 3.000m² tại xã Vạn Ninh. Sau gần một năm nghiên cứu và sản xuất thử nghiệm, nhiệm vụ đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Cây có tỷ lệ sống trên 92%, chịu được nhiệt độ cao, thích hợp với thời tiết nắng nóng trong mùa hè ở vùng đồi huyện Quảng Ninh, cây sinh trưởng và phát triển tốt nhất khi được trồng trên chân đất thịt nhẹ. Sau hơn 9 tháng trồng cây cho thu hoạch được 2 lứa, năng suất của lứa sau cao hơn lứa trước, lợi nhuận cao hơn so với một số loại cây trồng khác. Việc trồng thử nghiệm thành công mô hình cây măng tây xanh trên địa bàn vùng gò đồi huyện Quảng Ninh giúp cho ngành nông nghiệp, chính quyền và người dân địa phương có cơ sở định hướng lựa chọn loại cây trồng mới có giá trị kinh tế cao để nhân rộng, góp phần tăng hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp, tạo thêm nguồn thực phẩm có giá trị

đinh dưỡng cao, đồng thời góp phần nâng cao thu nhập cho người dân. Bà Bùi Thị Lan, thôn Tây, xã Vạn Ninh, huyện Quảng Ninh, một trong những hộ gia đình tham gia thực hiện mô hình trồng măng tây chia sẻ: “Măng tây là loại cây trồng mới, nhưng được sự hướng dẫn kỹ thuật của cán bộ các cấp nên gia đình chúng tôi đã trồng 500m² trong vườn nhà, tuy cần nhiều công chăm sóc nhưng bước đầu hiệu quả mang lại cao hơn so với một số loại cây trồng khác. Tuy nhiên cây măng tây có khá nhiều bệnh, vì vậy trong thời gian tới chúng tôi đề nghị Sở KH&CN Quảng Bình và các cơ quan chuyên môn của huyện Quảng Ninh hỗ trợ kỹ thuật chữa bệnh cho cây măng tây để nâng cao năng suất và chất lượng cây măng tây, giúp người nông dân duy trì và mở rộng diện tích trồng măng tây trên địa bàn”.

Nhằm khai thác tốt tiềm năng của vùng cát ven biển, UBND huyện Quảng Ninh đã triển khai nhiều mô hình, dự án sản xuất trên vùng đất cát như nuôi trồng thủy sản, trang trại tổng hợp chăn nuôi khép kín nuôi lợn, nuôi cá, trồng rau màu các loại.

Mô hình trồng rau an toàn trên cát của hộ gia đình bà Nguyễn Thị Nhân ở thôn Thượng Hậu, xã Võ Ninh được thực hiện trên vùng đất lầy thụt. Gia đình bà đã đầu tư cải tạo 01ha để sản xuất rau an toàn, nuôi bò, nuôi cá theo quy trình vườn - ao - chuồng; trong đó, vườn rau có diện tích 1.500m². Nhờ ứng dụng tiến bộ KH&CN vào sản xuất nên năng suất, chất lượng rau luôn đảm bảo. Ngoài sự đầu tư sản xuất của gia đình, UBND huyện Quảng Ninh còn hỗ trợ thêm kinh phí để xây dựng nhà lưới, lắp đặt hệ thống phun sương nên diện tích trồng rau của bà Nguyễn Thị Nhân cơ bản sản xuất được quanh năm. Bà Nguyễn Thị Nhân cho biết: “Gia đình bà đã trồng rau trên vùng đất cát lầy thụt được nhiều năm. Trước đây, khi chưa áp dụng tiến bộ KH&CN vào sản

xuất, chúng tôi tốn rất nhiều công chăm sóc nhưng năng suất, chất lượng thấp, hiệu quả không cao. Từ ngày gia đình chúng tôi đầu tư làm nhà lưới và lắp đặt hệ thống tưới phun sương, nên đã tiết kiệm được nhiều công sức, năng suất và chất lượng rau được nâng lên và sản xuất được quanh năm, nhờ đó mang mang lại hiệu quả cao hơn hẳn”.

Để duy trì và phát triển nghề nuôi trồng và chế biến thủy sản, nhất là khai thác, nuôi trồng, chế biến hàu, một trong những đặc sản nổi tiếng của huyện, UBND

huyện Quảng Ninh, chính quyền thị trấn Quán Hàu đã chú trọng đến việc bảo tồn và phát triển giống hàu bản địa, vừa quản lý khai thác hợp lý vừa phát triển nuôi trồng. Nhiều hộ gia đình ở thị trấn Quán Hàu đã đầu tư lồng bè để vừa nuôi cá vừa nuôi thử nghiệm hàu. Ông Nguyễn Văn Toán ở thị trấn Quán Hàu đã tiến hành nuôi thử nghiệm hàu trên một lồng bè có diện tích 25m² với số lượng 300 dây, mỗi dây 5-6 vỏ. Sau 4 tháng nuôi, quá trình sinh trưởng và phát triển tương đương với hàu tự nhiên. Nuôi hàu rất đơn giản, bởi chỉ cần đầu tư một lần ban đầu, công chăm sóc ít và không cần chi phí thức ăn như nuôi các loại thủy sản khác.

Từ tiềm năng thế mạnh của địa phương, UBND huyện Quảng Ninh cũng tiến tới xây dựng thương hiệu Hàu Quán Hàu để phát triển du lịch. Vì vậy, huyện đang từng bước triển khai giao diện tích mặt nước cho các hộ gia đình, các hợp tác xã để phát triển nghề khai thác, nuôi trồng và chế biến hàu.

Với sự chỉ đạo, điều hành sâu sát của các cấp chính quyền địa phương trong việc đẩy mạnh ứng dụng tiến bộ KH&CN vào sản xuất nên năng suất, chất lượng và hiệu quả cây



Người dân huyện Quảng Ninh xây dựng mô hình nuôi hàu để nhân giống và phát triển trên diện rộng

Ảnh: TL

trồng vật nuôi của huyện Quảng Ninh được cải thiện. Năm 2019, sản lượng lương thực đạt gần 50.000 tấn; tổng đàn gia súc gần 40.000 con; đàn gia cầm trên 444.000 con. Sản lượng khai thác nuôi trồng thủy sản đạt trên 4.700 tấn. Huyện Quảng Ninh đã thực hiện tốt chương trình xây dựng nông thôn mới. Đời sống người dân ngày càng được cải thiện, tỷ lệ hộ nghèo giảm đáng kể.

Hoạt động nghiên cứu và ứng dụng KH&CN vào sản xuất và đời sống trên địa bàn huyện Quảng Ninh thời gian qua đã khẳng định vai trò và vị thế của KH&CN trong sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Để tiếp tục nâng cao hiệu quả hoạt động KH&CN, thời gian tới, huyện Quảng Ninh tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về KH&CN, trong đó tập trung xây dựng, tổ chức thực hiện lĩnh vực sản xuất nông nghiệp theo hướng ứng dụng công nghệ cao, góp phần giúp bà con nông dân tiếp cận tiến bộ khoa học, thay đổi nhận thức trong sản xuất nông - lâm - ngư nghiệp, tăng thu nhập và giải quyết việc làm, cải thiện đời sống ■